Poštarina plaćena u gotovom.

NOVA
# TRIBUNA

GODINA VII | Pretplata mjesečno D 6.— Pojedini broj D in. 1.50 Čekovni račun br. | Inozem. 10 | Subota 14 januara 1939 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | BROJ 566

GRADSKA BIBLIOTEKA „JURAJ ŠIŽGORIĆ" ŠIBENIK NAUČNI ODSJEK
p 161/68

## Svjetska politika u novoj godini

Novogodišnja razmatranja u raznim evropskim zemljama polaze manje više sva sa stanovišta, da je straranje Velikonjemačkog Reicha mirnim putem veoma pojednostavnilo vlasno-političku situaciju u Evropi. Naročito je u takozvanim neutralnim zemljama usprkos svima ženevskim obvezama ili napastima za stvaranje svjetskonazorne fronte u cjelosti došla do izražaja parola, da se bezuvjetno ostane postrance sviju mogućih sukoba, kako je to dopisniku jednog berlinskog lista za Novu Godinu potvrdio i sam danski ministar vanjskih poslova, dr. Munch. Na njemačkoj se strani ukazuje jasna i nedvoumna formuliranja u novogodišnjoj poruci vodje i kancelara Adolfa Hitlera, u kojoj se pored nepokolebive vjernosti i prijateljstva prema fašističkoj Italiji ističu i riječi priznanja Chamberlainu i Daladieru, a na svjetskopolitičkom području opet pakt protiv Kominterne pored čvrste volje za bezuvjetnim održavanjem mira.

Razumljivo je stoga, da se u Njemačkoj ne može shvatiti ni onakvo razmatrajne, kakvo na pr. iznosi londonski „Times", kad povlači razlike između primjenjivanja sile u svrhu uspostavljanja pravednosti ili u svrhu prevlasti. Nacionalsocijalistička vanjska politika, veli se u mjerodavnim berlinskim političkim krugovima, otklanja načelno svako nastojanje za postizavanjem prevlasti nad bilo kojim drugim narodom. Na drugoj strani gleda Njemačka također i na Mussolinijevu mediteransku politiku kao na akt revizionizma, budući da se sve tamo od 1915. Italiji uskraćivalo nagodbu, koja bi odgovarala narodnosnoj stvarnosti.

Koligod je Njemačka zadovoljna, da svjetskonazorne fronte u Evropi nisu prošle jeseni spriječili mirni sporazum i ograničenje sila, što prije svega dolazi do izražaja i u njemačko - francuskom jamčenju granice, toliko si je ona u cjelosti na čistu, da ne smije na olaku ruku uzeti opasnosti svjetskopolitičkih suprotština iz borbe one danas očigledno u Uduženim Državama Sjeverne Amerike usredotočene propagandne vojne protiv autoritativnih država. Otuđenje diplomatskih odnosa govori već samo po sebi dosta jasno, pa zato baš s tim u vezi zaslužuje dvostruku pažnju ono ukazivanje na antikominternski pakt u novogodišnjoj poruci njemačkog vođe i kancelara i u komentarima njemačke štampe.

Dr. P.

**Ante Bedrica - Šibenik**
prodaja cipela

*ORGANI UPR. POLICIJE u Zagrebu otkrili su ilegalnu organizaciju »Hrvat. gradj. zaštita« i tom prilikom uhapsili osam njezinih vođa.*

# Pogriješiti, popraviti se, ili ustrajati....

**Bezbroj puta je već, u svim jezicima, u raznim prigodama, isticana istinitost one sentencije: pogriješiti - ljudska je stvar, popraviti se - anđeoska, a ustrajati u zlu - vražja! Smijemo li te mudre riječi primijeniti na sve naše pogreške kojih, jer smo ljudi, imamo punu pregršt! Mislim da smijemo, osobito, ako naša ustrajnost u pogrešci, pa bila velika ili mala u smislu - zla, nanosi štetu drugima, našoj braći, našoj zajednici užoj ili široj. Svako ko radi računa o svojoj savjesti i odgovornosti pred Bogom, zakonom i ljudima, dužan je da počešće sama sebe upita i ispita: kako je, u duši njegovoj, pogledom na to presudno pitanje? Da li se je popravio ili je ustrajao?!**

**Umna je i ona: Medice,... Liječniče, liječi samog sebe! Dobra i naša narodna: Pometi najprije ispred svojih vrata! Nada sve je ona Hristova, zapisana u Evanđelju: Vidiš slamku u oku brata svojega, a u svome... Počnimo od nas! Pogledajmo pred svoja vrata!**

**I upravo držeći se ovih dvija rečenica, htio bih da mi u našoj, nazvanoj klasičnoj pokrajini - Dalmaciji, počnemo liječiti najprije sami sebe, da najprije pometemo ispred svojih vrata i da ugledamo u svojim očima ono nešto veće od slamke. Zagledajmo se upravo u ono čime se svi danas pomalo bavimo: u politiku! Osvrnimo se na sve što ljudi, kod nas, politikom nazivlju i u ime njeno čine.**

**Ima dvadeset godina da je Dalmacija sastavni dio države - Jugoslavije; nije bilo kroz ovih dvadeset godina skoro ni jedne vlade u kojoj ne bijaše minstrom bar jedan Dalmatinac, a u inostranstvu i po više njih; bilo je dosta ličnosti iz Dalmacije koji su imali starih i dobrih prijatelja u Srbiji i Beogradu, i to onih najuglednijih srpskih, predratnih državnika i političara; iz Dalmacije iselilo se i književnika i umjetnika i naučenjaka i nađoše mjesta i priznanja u Beogradu. Onaj manji, nazovimo ga, svijet iz Dalmacije što nađe u Beogradu i zarade i pristojna, građanskog života, ne ističemo.**

**Taj sav dalmatinski svijet, koji dnguje ipak nešto Beogradu kao prijestolnici Jugoslavije, a i simbolu bivše srpske države, pa i Srbiji kao integralnom dijelu današnje Jugoslavije, taj naš reprezentativni kulturni elemenat Dalmacije, što je učinio da Dalmacija, ako ništa drugo, bar prizna ono što je Beograd, simbolično ga shvatajući, učinio za Dalmaciju kroz ovih dvadeset godina! Presušivanje močvara i njihovo pretvaranje u oranice, budnće hraniteljice tisuća, dosad glavnog pučanstva; dovođenje pitke vode u dosadašnje, tisućljetne pustare, dalmatinske Zagore; izgrađivanje luka u primorskim gradovima; podizanje milionskim svotama, srednjih i osnovnih škola; građenje poštanskih sudskih, carinarinskih zgrada - it.d. pa kad to sve ne htjedoše da vide idolopoktonici g. Mačka, što je bila onih »od mnogo zvanih a malo odabranih«, dužnost? Imali su vremena i sredstava, i svega, što stoji raspoloženje ljudima na takovim položajima, upravo svega, da zađu u narod, kroz ovih dvadeset godina, a ne samo u desetak predizbornih dana, pa isto, po koji sat u pogdjekojem selu! Mišljahu valjda: sam je naš naslov dovoljan da pred nama tisuće i tisuće pokleknu!! O plodu takova nerada, osim ako se ubraja u rad izdavanje jednog nedjeljnog lista, pokazale su izborne - brojke! Ima dvadeset godina da u Dalmaciji sustavno neprestano radi tako zvanu radićevština, a za njom mačekovština pod firmom »hrvatskog pitanja« a u stvari - ujedinjenjem sila tajnih i javnih, pod plaštem: slobode, vjere, kulture, a u stvari: sipanje mržnje protiv Jugoslavije, stvaranje zle volje protiv Srba! Parola je bila: Srbi nam pokradoše sve! Srbi nam oteše slobodu! Srbi nas poubijaše! Jugoslavensku zastavu izmisliše da dotuku - hrvatsku! Dadoše ime - Jugoslavija da zbrišu ime Hrvatska! U boj, na izbore svi! Da pokažemo koliko nas je koji nećemo Jugoslaviju, već hoćemo federerativnu državu! U njoj će biti Hrvat u Hrvatskoj gospodar, a Srbi u Srbiji, Slovenci u Sloveniji! Hrvatskoj pripada Dalmacija, Slavonija, Bosna, Hercegovina i Crna Gora! Hrvati i Srbi nisu jedan narod; hrvatski i srpski jezik nije isti jezik! Svak k sebi! Beg ja, beg ti! Ali svak u svojoj kući! Naša vlada, naš parlamenat u Zagrebu! Vojsku ćemo urediti kasnije!.....**

**Dok su tako moderni »bašibožnici« agitovali u krajevima gdje je 60 posto ili 75 posto analfabeta, pred izbore i tokom izbora, udarište u sredstva boljševičkih, terorističkih, dešperatskih mahinacija koje otkriše obraz, savjest i poštenje tih političkih (!) rušilaca zakona, reda i opstanka svoje države, svoje nacije i svoje vlastite djece!**

**Kolika je samo drskost, impertinencija i bolesna umišljenost onoga, naprosto, građanina, i ako je advokat, kad se osudi zaprijetiti da će istjerati iz državne službe sve činovnike, pa da će im čak oduzeti i penziju, ako zanj ne glasaju! Ko si i što si, gospodine doktoru Mačku, da se ti usuđuješ tako prijetiti?! A - koliki su duhom svi oni koji ozbiljno uzeše prijetnju jednog - advokata?**

**I poslije pobjede, kad uvidješe čak i slijepci, ko je pobijedio na izborima 11 decembra, ipak hoće, ti isti, čim naredi - ko! On - vođa velike većine Savske i Primorske banovine! Mi koji dobro znamo, od kojih i kakovih elemenata, sa kakovim sredstvima i sa kakovim mentalitetom, skalupljena bijaše ta velika većina, mirno, ali sa posmijehom, očekujemo svanuće tog i tog epohalnog dana!**

**Što se tiče Dalmacije, to su naša vrata! Ispred njih treba najprije da pometemo! Činjenica je da pomogne mačkovim »brojkama« izbornim: prvo, slaba, tek »en miniature« agitacija onih koji su morali prvi razviti sistematsku agitaciju, pa neka u tome ispitaju vlastitu savjest . . .; drugo, neka uvide, što učiniše, gurnuvši u pozadinu one koji htjedoše, a upravo »oni prvi« onemogućiše im rad; dopustiše, a mogoše spriječiti, teroristički nalet, jer su znali za dugogodišnju pripreme »zaštitnih četa« i svih poznatih urbi et orbi udruženja po gradovima, varošima, ostrvima, selima i komšilucima dalmatinskim; i, najzad, mora se priznati, odlično izvedena organizacija Mačekova.**

**Pogriješiti - stvar je ljudska; pogreške u bitnosti istakosmo; a sad nastaje ono najodlučnije po budućnost Dalmacije, a to je: hoćemo li napraviti djelo anđeosko - pograviti se, ili zagaziti u djelo đavlje - ustrajati u zlu?**

**To je krik savjesti svih nas koji obraz, poštenje i svoju sretnuju budućnost, vlastitom rukom, ne zadavismo!**

**M. P.**

## Konačni izborni rezultati - 16:13

*Glavni birački odbor objelodanio je slijedeće službeno saopćenje:*

*Na biračkim spiskovima posljednjih izbora bilo je upisano 4.080,286 glasača. Na izborima od 11. prosinca glasalo je 3.039.041 glasača.*

*Za listu dr Stojadinovića glasalo je 1.643.783, za listu dr Mačeka 1.364.524, za listu D. Ljotića glasalo je 30.734.*

*Na temelju ovih izbornih rezultata, a u smislu postojećih zakonskih propisa, podijelio je glavni birački odbor mandate. Lista dr. Stojadinovića dobila je 306 mandata, a lista dr Mačka 67 mandata. Narodna skupština ima ukupno 373 zastupnika.*

*OBLAS. ODBOR JADRANSKE STRAŽE u Beogradu izdao je nedavno markice za gradnju doma J. S. u Beogradu. Pošto su te markice izdane bez odobrenja Izvrš. odbora njihova prodaja je zabranjena do odluke plenuma Izvrš. odbora.*

# Roman Dmovski

ČESKOPOLJSKA FEDERACIJA

Ovih dana umro je u svojoj slobodnoj Poljskoj ovaj poznati rodoljub, narodni radnik, odlični prvak demokratske stranke. Radio je na polit. polju prije rata, za rata i poslije rata. Uz Pilsudskoga njegovo je ime medju prvima, zaslužnima za domovinu. Politički bio je protivnik Pilsudskoga, a ne želimo da ovaj izraz bude odviše jako shvaćen, jer, u stvari, političke koncepcije njegove nisu se slagale sa onima Pilsudskoga, iako su obojica radila složno za narod, za slobodu Poljske i za ovo mnogo od sebe dala. Dmovski je bio uvjereni potpuni demokrata i, za razliku od neke vrste aristokratizma Pilsudskoga sa priličnom natruhom vjerske netrpeljivosti, Dmovski je bio na neki način narodskiji, a onda, logično, i slavljanskiji. Dok je Dmovski volio ruski narod te ga u tome nije priječilo ono nepametno i neopravdano ugnjetavanje Poljske od carističkog režima, Pilsudskovo srce nikako se nije moglo zagrijati za onaj takodjer i isto tako tlačeni narod, kao da je taj jadni narod bio krivac ili nosilac propalog carizma i zaostalog i mračnog caropapizma. Pilsudski je bio Poljak ekskluzivista, Dmovski nacionalista, slavljanin.

Uzeli smo pero ne da napišemo životopis Romana Dmovskoga, već da istaknemo ovdje u nas i u ovo doba jednu njegovu zdravu ideju, jednu njegovu bogomdanu, a neostvarenu misao. Ta zdrava, velika misao rodila se, zar, za vrijeme velikog rata, kad su slavljanski narodi imali ili steći slobodu, ili pasti u novo ropstvo za drugih par vjekova; kad je neprijateljska štampa kubitalnim slovima donosila silene stihove: »Germanen Tag, der Slaven Nacht«! . . .

Roman Dmovski zanosio se mišlju *ćeskopoljske federacije.*

Misao vrlo sretna i stvar tako važna, da bi trebalo i danas o njoj premišljati i, usprkos teškim momentanim razmiricama ćeskopoljskim. o njoj raspravljati dok se god zbilja u ovoj ill onoj formi ne ostvari. Uzevši u obzir pogibeljan položaj i Poljske i Čehoslovačke naprama Njemačkoj, koja je dvaput jača od njih obedvije, svaki dobar Čehoslovak i Poljak mora da traži načim, kako da se njihove zemlje osiguraju dobro protiv eventualnog nasrtaja sa strane Njemačke u pravcu Istoka, čim se ona bude konačno uvjerila, da na Zapad ne može bez pogibelji, a na Istok pogibelji nema, ili je mala.

Ove dvije slavljanske države sa jakom kulturom, razvijenom industrijom, sa narodom naprednim i zdravim od svojih 45 milijona, koji govori jedan jezik vrlo bliz drugome i koji bi se školom i po zgodnom prirodnom planu za jedno stoljeće mogao približiti i izgraditi književno u jedan zajednički jezik, te dvije države izvrgnute stalnoj pogibelji ništa manje danas nego u prošlim stoljećima, moraju prije ili poslije (a bolje prije) početi razmišljati o svojoj sigurnosti i o tome, kako će do te sigurnosti doći, kako će najbolje obezbijediti opstanak i dalji razvitak svog darovitog naroda.

I Poljaci i Čehoslovaci dokazali su i dokazuju tu svoju darovitost jakim brojem velikih umova na svakom polju, pa će, nadamo se, i na političkom pružiti nesumnjive dokaze svoje vidovitosti i dalekovidnosti. Uočena pogibelj — ako je na vrijeme uoče — biće im najbolja savjetnica. Mi je vidimo; nama, koji ih volimo, je jasno, a njima, i jednima i drugima, kao nikom drugom, istorija jeste i ostaje najbolja i gorka magistra vitae. Koliko su toga izgubili i zemljišta i krvi, žive krvi, na korist drugoga!!

Upravo pred tisuću godina Markgraf Gero okrvavio je svoj pobjednički mač krvlju sjevernih Slavena i nametnuo teški germanski jaram ondašnjim slavenskim plemenima od Sale i Labe sve do rijeke Odre. Danas tamo nema više traga Slavljanstvu. Gero nije bio izbirljiv u sredstvima. Znao je zvati naše poglavice na prijateljske gozbe i tu ih posmicati. Od toga je upravo danas prohujala tisuća godina, pa sad će, zar, da se istorija opetuje u pravcu Istoka i da novi nesmiljeniji Gero pod mač okrene slavljansku krv do istrebljenja dalje od Odre, preko Visle i Karpata daleko tamo sve do plodnih polja oko Dujepra i Dona do Crnoga Mora. Za ovaj pohod već je parola bačena. Prije velikog rata za nas zapadne Slavene bio je § o veleizdaji, o panslavizmu. Sad, kad to ne vrijedi, nova parola je o bauku ruskog komunizma, iako su oni, te danas na njega viču, bili njegovi saveznici baš u doba kad je bio krvav i najkrvaviji. Onda, gdje je bauk? Za nas? . . .

Ko što nama i našim vodećim ljudima na Balkanu ostaje glavni zadatak povezivanje i jedinstveni život Jugoslavena i Bugara, tako isto političkim i uvidjavnim ljudima u Poljskoj i Čehoslovačkoj ostaje zadatkom napretka i spasa: zajednički kulturni i politički život njihovih naroda.

Roman Dmovski dobro je vidio. Neka to isto vide jedni i drugi — vidjeće dobro, vidjeće zdravo. Vidjeće, koliko bi se kulturnih, političkih, i teritorijalnih (zamašitih i pravednih) pitanja moglo ovako riješiti na njihovu korist i bolje osiguranu budućnost, a drugim slavljanskim narodima na radost i zadovoljstvo. —

Nadbiskup Poznanja, primas Poljske kardinal Hlond, pišu, nije htio da da dozvolu, da se tijelo R. Dmovskoga ukopa u poznanjskoj katedrali. Ne mari. A i razlozi zabrane nas malo interesuju makar oni potekli od ma kuda. Mati zemlja daće svom vrijednom sinu aršin groba da vječno počine u miru. Mi samo želimo da braća Poljaci skupa sa njegovim dragim tijelom ne pokopaju u grob i *njegovu veliku i zdravu misao*, već da ta misao ostane van groba i živa udje u umove i srca Poljaka i Čehoslovaka i užeže u njima plamen, koji će im davati snage, koji će ih grijati, koji će im vjernom i bogomdanom svjetlošću osvjetljivati put do Poljsko—Čehoslovačke federacije.

Ljudima dobre volje i ljubavi pomagao Bog i narod, a Romanu Dmovskom u svemu Slavljanstvu Slava!

bV.

# 70 godina života BARBE RIKE!

Malo je u srpskokrvatskoj književnosti pjesnika kojo nazivljemo samo krsnim imenom: *Branko! čika Jova!* i — *barba Rike!* Takove pjesnike ocijeniše oni koji nemaju često puta ništa zajedničko sa službenom ili zvaničnom kritikom, ali imaju pravo da nenapisanom kritikom, protestuju »stručnoj« kritici, naprosto: čitanjem njihovih pjesama!

Takovi čitaoci, od kojih neki tek naučiše čitati, a neki od njih bave še čitanjem otkad znaju za se, pa ti svi nađu u tim ljudima ono nešto što više vrijedi od kriterijâ kritike, nešto neizrecivo, ali vulgarno rečeno, zaljube se u ta obična imena koja postaju i ostaju njihove simpatije, i to tolike, da zaborave prezimena tih općih miljenika najbrojnije publike, pa kažu samo Brankov *Đački rastanak*, ili čika Jovini ili Zmajevi *Đulići uveoci*, iti Barbe Rikino *Inje* ili *Mrtvoj majci*, ili čak ne spominje se više ni ime pjesnikovo, pa se naprosto kaže *Putnik*, jer ko bi mogao natkriliti ili zamijeniti Preradovića, pa da ispjeva našim jezikom stoput boljeg — u smislu kritike — Putnika! Psiha nacije poistovjeti *Preradovića* sa *Putnikom!*

Brankova, *Kad mlidija umreti*, po samom naslovu naivna, pa u svojoj cijelosti bez ikakovih cifrastih ukrasa pjesničkog govora i kitnjastih uporedbi, antiteza, personifikacija i svega onoga što nepjesnici navlače na svoju siročad golićavih »stihotvorenija«; Branko — nedotjeranog formalnog »naređenja« školskih poetika i normativnih stilistika i gramatika, u cijelom svojem malom „zborniku" pjesama neizbrušenih, početničkih i nedotjeranih; Branko, gojenac pjesnički samo priprostite pučke poezije nepismenih guslara, i ako premlad umrije, pope se na jugoslavenski Parnas, kao što Francuz Arvers, ciglim jednim sonetom »Mon âme a son secret....« postade besmrtnim u zemlji Viktora Huga! Tako bi i M. Rakić samim svojim *Božurom* — ili — *Jefimijom!*

A — barba Rike? Pohvaljen i napadnut od pok. Matoša, prema Gustlovu slabom ili dobrom »raspoloženju«, od naše literarne istorije samo onako, mimogred spomenut; od »stručne« kritike blagohotno postavljen u neki »red« književnika »dječje« poezije, lli u broj pjesnika nježne lirike i marinističke poezije (uz marinističke slikare Jadrana!) a sad, prigodom 70 godine života, od poštovalaca i prijatelja Istrana i Dalmatinaca, redom ljudi publicista, pisaca a ujedno Jugoslovena, ideologije Strosmajerove i Skerlićeve, književnim čestitkama, zapravo — iskrenim poštovanjem i bratskom ljubavlju, pozdravljen, a od »stručne« kritike pošteđen za dan njegove smrti, — Bože, prenesi je tamo kad barbi Riki prođe 90 godina! — a barba Rike će, pročitavši ove moje retke, kliknuti: O, i moj Mirko se sjetio mene!

Drukčije se nas dvojica, i ne sastajemo i ne dopisujemo već uz sami: dragi Rikardo — dragi Mirko ( Ko je god upoznao Rikarda Jeretova, došao je i do uvjerenja da je Rikardo: čista, djetinja, naivna, u djevičanskom smislu riječi, duša koja ne zna, ne može ni uvrijediti, a kamoli mrziti nekoga. Ko je vidio Rikarda ljutita; ko je ikad od njega čuo zlu riječ; ko ga je čuo da se je ikome, i za šalu, narugao? Na sve dobro i pošteno, na sve kreposno i samilosno, na sve što je patriotsko, slavensko i jugoslavensko, na sve što vodi bratstvu, jedinstvu i slozi Srba i Hrvata; na sve što se odnosi na praštanje, na smirivanje, na skladnost i građansku snošljivost i vjersku trpeljivost; u svemu čime se može da ublaži bol braće naše Istrana, barba Rike je u Jugoslaviji: anahronizam — nesavremeni unicum — izuzetak, patriarhalne čestitosti, neokaljana karaktera, pošćenja i dobrote! Ako ikad dođe vrijeme kod nas da se poštenje, nesebičnost, značaj, dobrota i čistoća privatnog i javnog života budu iznosile kao vrline dostojne nasljedovanja, a inkarnisane u jednoj ličnosti: onda život i rad Rikarda Katalinića Jeretova postaće neprolazni primjer mladim našim pokoljenjima u krepostima građanina, državljanina i — čovjeka, prema onoj klasičnoj: vir virum legit!

U koji red, vrstu, razred ili podrazred književnog carstva pripada barba Rike, neka se izvole izraziti naši kritičari, koji poput prirodoslovaca, svrstavaju pjesnike, poput faunskih i florskih specimina, u razrede i tome slično, jer valja u vijeku materijalizma podvrći i poeziju carici — materiji, hotimice izostavih da govorim o mome Rikardu — pjesniku, pa neću da mu čestitam ni 70 godinu života, to ostavljam za 90.tu, ako Bog da!

Barba Rike je, za me, čovjek, nada sve, čovjek! Bog mu dao sve ono što on svome rodu i svojoj Istri želi!

Dr M. PERKOVIĆ

# Pregled

## Omladini na početku nove godine...

„Nova Hrvatska" u uvodniku prvog ovogodišnjeg broja zaključuje ovim riječima:

„Zbližiti omladinu sa sela iz tvornica i đačkih klupa, te studentskih dvorana za uzajamni rad na putu tako potrebnog socijalnog odgoja i ozbiljnog spremanja za budući život. Tako zbližena hrvatska omladina u ozbiljnom pripremnom radu postat će onda, u času stupanja u praktični dnevni život, nosiocem zdrave društvene i narodne obnove!"

GRAND HOTEL
KNIN
TELEFON BR. 25
Vlastita garaža na raspolaganje
Prvorazredni salonski orhestar
Podvorba brza i tačna.
Cijene umjerene.
Tonkino

„ILS" INDUSTRIJA LIJEKA
ŠIBENIK

ZLATARSKA RADNJA
Ante Fantulin - Šibenik

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

ZLATARIJA
G. B. VALLE - SPLIT
VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

SRETNU NOVU GODINU
čestitamo svim prijateljima, suradnicima, pretplatnicima i oglašivačima prav. vjere.
„NOVA TRIBUNA“

## ZGRADA ŠIBENSKE CARINARNICE mogla bi se dovršiti u najkraće vrijeme

Komisija stručnjaka je ispitivala mogućnost što skorijeg dovršenja nove zgrade carinarnice. Potrebna svota za njezino dovršenje iznosi uešto preko 100 hiljada dinara i osigurana je u kaldrminskom fondu. Komisija je uputila predlog ministarstvu građevina s proračunom i mišljenjem da se zgrada carinarnice može dovršiti u roku od mjesec dana. Čim stigne odobrenje od strane ministarstva, započet će se s konačnim radovima na ovoj zgradi.

## Protiv Bogohuljenja!

Mjesni list »Katolik«, br. 2, g. X, 10-I, donosi vrlo lijepih i korisnih misli o jednoj sramotnoj, nepodnošljivoj zarazi u našim krajevima, a to je Bogohuljenje, beštima. Kad je Tribuna pred nekoliko godina, donijela jedan članak, u kome je napala — beštimu — kod nas, „Katolik“ je naše retke, nekako čudno protumačio! Zbilja — moramo svi, bez razlike staleža i vjeroispovjesti, da ustanemo protiv psosti i blasfemije koje nas prikazuju, pred kulturnim svijetom, podivljalim ili bezumnim stvorenjima.

## Uspjela zabava Nar. Ženske Zadruge

U nedjelju 8, o. m. uoči rođendana Nj. Vel. Kraljice Marije održan je u prepunoj sali kafane i hotela „Krke“ vrlo uspjeli ples Nar. Žen. Zadruge. Ukusna sala, bogata lutrija, dobra glazba i sveopće raspoloženje premašili su sva očekivanja tako da je i moralni i materijalni uspjeh više nego zadovoljavajući.

# Pripreme za NOVI PLOVIDBENI RED

Trg. Ind. komora u Splitu preko Udruženje trgovaca primila je akt Min. saobraćaja da interesenti saopće primjedbe o potrebama parobrodskih pruga koje će se uvesti u ovogodišnjoj ljetnoj sezoni.

Udruženje trgovaca prepisom tog akta obratilo se svim parobrodskim društvima i agencijama da se izjasne o tom pitanju.

Tomu se osobito rado odazvao mjesni Putnički ured, koji se u svom izvještaju dotakao svih onih pitanja koja su i dosada bili predmet molba i traženja Šibenika i Sjeverne Dalmacije. »Putnik« je među ostalim istakao da se od parobrod. društava ne može tražiti ništa, dok se ne uredi pitanje njihovih toliko potrebnih subvencija. Što se tiče pruga, »Putnik« je predložio da se one urede sa malim izmjenama, prema onim od 1937 g. jer je bio vrlo zgodan.

Skrenuta je pažnja da ne bi više longitudnih pruga polazilo ili dolazilo istodobno istim pravcem i da sve brze i longitudne pruge pristaju u Biogradu.

Osim toga u izvještaju se traži da Čedokovi Jadr. vlakovi dobiju nedjeljom i četvrtkom odnosno srijedom i subotom vezu sa Zlarinom, Tijesnom i Biogradom i da se održi dnevna pruga Šibenik-Biograd koja bi po mogućnosti ticala Tijesno a nedjeljom Slanicu (Murter).

## Konferencija Čedok-a u Ljubljani

Prema izvještaju koji je šibenski »Putnik« primio od pretstavnika turističkog saveza na konferenciji Čedoka u Ljubljani g. J. Čulića, Šibenik će ove sezone imati vrlo zgodne veze sa jadranskim vozom.

Nedjeljni jadranski vlak koji stiže u 15.51 u Perković imaće priključak u 16.22 na lokalni vlak za Šibenik, lokalni vlak koji polazi iz Šibenika u 10.24, stiže u Perković u 11.37 imaće u 17.41 priključak na Jadranski vlak prama unutrašnjosti.

Zahtjev da se za Biograd dade posebna veza sa Čedok-ovim jadranskim vlakom odbijen je s motivacijom da to nemaju ni druga mjesta pa se ne može praviti iznimka za Biograd.

(Op. Ur.) Dok Šibenik ima sa Zlarinom, Biogradom i Tijesnom samo jedan put dnevno vezu, Split ima sa svojom okolicom parobrodima i autobusima 5-10 veza dnevno za ista mjesta!

Mislimo po tome da kad se traži da bar svaka brza pruga pristaje u Šibenik i Biograd to nije mnogo niti su to naročita žrtvovanja prama ovim krajevima koji iako jednako lijepi kao oni u srednjoj Dalmaciji trebaju još mnogo reklame i pomoći od strane parobr. društava.

## 400.000 dinara za izgradnju pristaništa u Ninu

U Ninu započeli su radovi na izgradnji pristaništa, u koju svrhu bi se imalo utrošiti 400.000 dinara. Radovi se nastavljaju ubrzanim tempom, tako da će pristanište u Ninu, kako se tvrdi, biti gotovo do kraja ove god.

## Trifundan u Šibeniku

Bez obzira na vjeru i poličko obilježje Bokelji i prijatelji Boke i ove godine kao i dosada proslaviće 3 II „Dan mornarice i sv. Trifuna pokrovitelja Boke i pomoraca.“

## Godišnje skupštine

JUGORAS (podružnica Šibenik) održaće svoju redovnu god. skupštinu dne 15 januara u 9 sati u društvenim prostorijama na Poljani Kralja Petra.

SOKOLSKO DRUŠTVO održaće svoju godišnju skupštinu u nedjelju 15 o. m. u Sokolskom domu.

M. F. D. »KOLO« sazivlje svoju glavnu godišnju skupštinu u nedjelju 22 januara u 10.30 sati.

## U fond Nove Tribune

Prigodom smrti pok, Ante Zaninovića poklonio je g. Justo Delagiovana din. 20.- Toplo zahvaljujemo.

## Umrli

ANTE ZANINOVIČ pok. MATE iz Crnice preminuo je u 81 god. života u subotu 7 o. m.

LENKA DOBRIĆ rod. Šeat supruga g. Bogdana iz Benkovca preminula je 11 o. m. u Biogradu. Obiteljima naše iskreno saučešće.

Primorska Centrala proizvođačkih i potrošnih zadruga
Mjesna zadruga za poljopr. kredit
Transportno-konzumna zadruga
Proizvođačko-potrošna zadruga
SPLIT

TRGOVINA POKUĆSTVA
Stj. Karković i Sin
- Šibenik

Prof. MIRKO LEŽAIĆ 2 (Lične uspomene)

# O ZASLUŽNIM POKOJNICIMA NAŠEG KRAJA

*Pokojna Ana Bjelanović bila je od roda Sabljićeva iz sela Strmice, kod Knina, na bosansko-dalmatinskoj granici. Pleme Sabljića danas živi u selu Žagroviću, također u Kninskoj Krajini. Ono je dalo na službu crkvi i narodu više sveštenika i uglednih ljudi. Jedan Sabljić učestvovao je god. 1808 na poznatom zadarskom kongresu, koji se pod pretsjedavanjem providura Dandola bavio organizacijom Srpske pravoslavne crkve u Dalmaciji. Od sveštenika bio je na glasu protopop Petar Sabljić, koji je dugo godina kao paroh služio u Strmici. U tom selu on se i oženio sa Đurđijom Mixdrakovom. Iz toga braka potekao je čuveni* **Pane Sabljić**, *koji se jamačno rodio u Žagroviću, jer u »matičnim knjigama« Strmičke parohije »nije naznačeno mjesto njegova rođenja«. Kako je u Strmici, kao u pograničnom mjestu između „turske“ Bosne i »cesarske« Dalmacije, u to doba »bio promet vrlo živ«, to je vjerovatno da se i Pane Sabljić rano otselio iz Žagrovića i nastanio na strmičkom »Grabuu. Tu je podigao »dućan, mehanu i zgrade u kojima su stojali finansijski stražari, žandari, sveštenik i drugi«. Bio je teklac o kome se sa respektom govorilo u cijeloj gornjoj Dalmaciji. »Računa se da je treći dio Strmice bio njegov posjed, a imao je vrlo dobar posjed i u Golubiću«. Narodno predanje „i opustjele kuće i danas kazuju nekadašnje bogatstvo Pane Sabljića u Strmici“ — veli g. Miloš Dobrić, paroh golubički, koji mi je u svom pismu od 23 I 1930 saopštio gornje podatke, na čemu mu i ovdje izričem osobitu zahvalnost.*

*Ali Pane Sabljić se proslavio kao rodoljub i narodni poslanik. U prvim izborima za Dalmatinski sabor, koji su izvršeni u proljeće 1861 godine, planula je žestoka borba između »autonomaša« i »narodnjaka«. U toj borbi osioni talijanaški »autonomaši«, koji su imali svu vlast, bogatstvo, znanje i silu u ruci, okomili su se cijelim državnim aparatom i ne birajući sredstva na goloruke »narodnjake«, kao na pretstavnike prezrenoga „morlačkoga“ ili »slavjanskog« naroda. Svemoćni preturi, koji su u rukama imali i političku i sudsku vlast, sastavljali su i iskrivljivali biračke spiskove po volji, gonili »narodnjačke« birače i hapsili ih »za veleizdaju«, objavljivali preko žandara da »niko ne smije dati glas za revolucionare i neprijatelje države« itd. Pa ipak, u prkos »ixbornom redu«, (koji je bio skalupljen po volji protunarodnih »autonomaša«) i neograničenom teroru austrijske birokracije, u prvi Dalmatinski sabor, pored 27 „autonomaša“ ušlo je i 14 »narodnjaka«. Među tim »narodnjacima« bio je izabran i Pane Sabljić, kao prvi narodni poslanik izbornog kotara (sreza) Knin—Drniš—Vrlika. Tako je on, u ljutoj izbornoj borbi, postao pobjednikom i dostojnim drugom one prve i odabrane čete narodnih zatočnika, kojoj su pored »vrijište« vladike Stefana Kneževića, kao prvoga pretsjednika »narodnjačkog« kluba u Saboru, pripadali:* **Stjepan Mitrov Ljubiša, knez Medo Pucić, gimn. direktor dr Đuro Pulić, dr Marinica Đorđi, Stjepan Ivičević, Krsto Kulišić, Pane Sabljić, dr Miho Klaić, don Mihovilo Pavlinović, kap. Luka Tripković, kap. Josif Đurović, dr Bernard Verona, P. Radulović i N. Jerković.**

*Pane Sabljić pokazao se i kao naročiti prijatelj narodne škole i prosvjete. O tome izričito svjedoči i jedan pismeni dokumenat iz godine 1863. »To je molba, — kako veli* **»Srpski glas«** *u broju 49 od 5 (17) decembra 1896 — koju je općinskom vijeću u Kninu poslao* **Narod srpski one krajine.** *Taki je naslov. Unutra mole potpisnici da se imenuje jedan Srbin za drugog učitelja na školi u Kninu. U molbi se kaže, kako dotadašnje okolnosti, nemile uspomene, nijesu (njemu) narodu dopuštale ni misliti, a kamo li govoriti o toliko korisnom zavodu, a i da bi što rekao, unaprijed je mogao znati, da bi njegov glas bio glas vapijućeg u pustinji. »Proviđenje je htjelo, da su se okolnosti (one nemile uspomene) sa svijem izmijenile, i da je pravda, ravnopravnost i sloboda mjesto samovolje zavladala, i da svak slobodno svoje prijeke potrebe, pravedne želje i poštene misli izgovoriti slobodno može i smije« . . . Na toj molbi, koja je bila jamačno sastavljena po inicijativi Pane Sabljića i predana 28 aprila 1863, uz Sabljićev potpis nalaze se i potpisi: prote Špire Dobrijevića, Jovana Fumiša, Aleksandra Katića i drugih uglednih Kninjana. U to doba »u Dalmaciji bilo je — nastavlja se u* **»Srpskom glasu«** *dalje — samo po varošima osnovnijeh škola. U njima se učilo ili sa svijem, ili najviše talijanski. Zahtjev svoga učitelja i obrana svoje narodnosti spadalo je u smjelost. Ustavnost tek je bila naviještena. Birokracija se njoj nikako nije htjela priviknuti. Ali ovi ljudi ustali su ovom molbom na obranu narodnog jezika. Tako su se oni uvijek isticali u obrani svoga narodnog prava, a naročito narodni zastupnik Pane Sabljić.“*

*(nastaviće se)*

# Iz Komiže

UPALILI KUĆU

Prije nekoliko dana neki ljudi u 1 sat poslije ponoći upalili su vrata kuće, koja su prije namazali katramom i polili petroljem, vođi jugoslavenskih nacionalista Antunu I. Vitaljić učitelju. Tobože mislili su da je tu večer stigao iz Splita vođa komiških JRZ. Slučajno su se probudili uslijed dima, koji ih je gušio Perina Vitaljić - sestra i brat sudija Vitaljić, te pozvali susjede u pomoć. Inače da im ovi nisu priskočili, da gase - bila bi izgorila kuća i brat i sestra vođe komiških JRZ i nacionalista. Ovo je teror odozdo sa strane Mačekovaca.

PRIJETE SA TEROROM

Komiškom ribaru Ivanu Zambarlaninu da će mu upaliti mreže, kuću i brod i t.d. ako glasuje za Stojadinovića. Čovjeku nisu mogli zapriječiti da ne glasuje proti svojoj volji t. j. da glasuje za Stojadinovića - ali su uspjeli da mu terorom odvrate družinu koja je s njim išla na ribanje. Zambarlin od 11 - 12 - 1938 g. do danas ne može na ribolov jer nema družine. Pitamo se dokle će ovakovo stanje potrajati da ljudi mogu terorom goniti ljude da ne mogu dobiti koricu kruha sa znojem lica svoga i žuljevima svojim.

—h—

**Ivan Bastiančić**
(Pazar) kod Stpe Šare
**električna brusiona i trgovina**
*Brusi se točno i savjesno svakovrsne stvari kao noževe, škare, mašine za šišanje kose*
*UZ NAJNIŽE CIJENE*

Prodaja žarulja marke
**„Luna"**

Skladište „Relly" baterija koje neprekidno gore 12 sati.

**ŽIGON I DRUG**
prodaja koža i svake vrsti cipela
ŠIBENIK (DALMACIJA)

**TRAŽI SE naučnica za kancelariju. Obratiti se »Tipografiji« Šibenik.**

## GLASNIK PRIMORSKE BANOVINE

*U Splitu izlazi drugu godinu mjesečni časopis »Glasnik Primorske banovine«, koji se bavi svim problemima i pitanjima, tehničkim, privrednim, kulturnim, socijalnim i društvenim Prim. banovine. Časopis je u prošloj godini donio bogato ilustriran niz članaka iz svih područja primorskog života i rada. Primili smo broj I »Glasnika Primorske banovine« za januar 1939 sa ovim sadržajem i mnogo ilustracija:*

*Dr Ante Ercegović, upravnik Oceanografskog instituta u Splitu: Oceanografski institut i njegovi zadaci; B.R.: Mosor-planina i počeci planinarstva u Splitu; prof. Dr Josip Nagy: Berlinski kongres g. 1878 i Dalmacija (povodom šezdesetgodišnjice Berlinskog kongresa); Angjeo Uvodić, kustos Galerije umjetnina u Splitu · O novim akvizicijama Galerije umjetnina Primorske banovine; Kronika.*

*Pretplata na »Glasnik Primorske banovine« iznosi 40 dinara godišnje. Pojedini broj 4 dina. Uredništvo i uprava Split, Šibenska 1.*

# Srdačni doček engl. državnika u Rimu

*U srijedu 11. ov. mj. u 16.18 sati stigao je u svečano iskićenu stanicu Termini vlak sa engleskim državnicima Na stanici ih je dočekao g. Musolini, grof Ciano i ostali visoki državni funkcioneri te osoblje engleske ambasade sa lordom Pertom na čelu.*

*Poslije srdačnog pozdrava sa g. Musolinijem i ostalima g. Chamberlain i lord Halifax su se uz burno aklamovanje sakupljene mase uputili u vilu Madama gdje su otsjeli.*

*U 17.45 soti g. Chamberlain i lord Halifax posjetili su palaču Kiđi gdje su se upisali u knjige, a zatim su se odvezli u palatu Venecija gdje je g. Chamberlain održao svoju prvu konferenciju sa g. Musolinijem.*

*Jučer su britanski gosti položili vjence na grobove italijanskih Kraljeva i Neznanog junaka, a u podne su bili primljeni od strane Kralja Italije, gdje su se zadržali na ručku.*

*Poslije podne su g. Musolini i g. Chamberlain održali svoju drugu konferenciju u palači Venecija.*

*Engleski ministar vanjskih poslova lord Halifax iza konferencije sa pretsjednikom Chamberlainom daje izjavu o njihovom skorašnjem putovanju u Rim*

# Prva borba za zimski cup u Splitu
# „Hajduk" - „Split" 2 : 0

Da bi omogućili ljubiteljima nogometa da i u hladno zimsko doba uživaju u dobrim utakmicama,a da bi s druge strane popunili deficite - koji su se ugnjezdili u svim našim sportkim ustanovama - naši su ligaški klubovi odredili, da u društvu s boljm provincijskim klubovima, prirede i ove godine utakmice po cup - sistemu. U Splitu ima da se održe dvije borbe između »Hajduka« i »Splita«, Prva je održana u nedjelju po buri i hladnoći, ali je ipak privukla na igralište preko 1.500 gledalaca, koji su većinom došli da vide proslavljenog Josu kao vođu navale. Međutim Joso se razbolio i mjesto njepa je igrao junior Vidjak, koji se je tek u II poluvremenu mogao da snađe u oštroj borbi, koja se je razvijala između ambicioznog »Splita«, koji nije bio odlučio da unapred položi oružje i između starog majstora »Hajduka", uvjerenog da mu pobjeda neće izmaći, ako samo jače »pritisne«. Prema tome oba su protivnika igrala brzo, poletno i dosta oštro. »Hajduci« su htjeli da i bez Jose zabiju »Splitu« dosta golova, a ovaj je opet svim snagama, uzdajući se malo i u sreću, nastojao da osujeti namjere svog velikog protivnika i da eventualno iznese pobjedu, pa ma bila i minimalna. U I pol. »bijeli« su imali nešto od igre, ali su »crveni" imali više zrelijih šansi, koja je sposobnija navala mogla sa malo više umjeća, da pretvori u golove. Istina »bijeli« imaju odličnu odbranu, pojačanu prvorazrednim halfom Požegom, ali »crveni« su i ovog puta pokozali da su u futbalu vrlo malo može bez sisiematskog treniranja barem 2 puta nedjeljno. Srčanost poštovanost igraju ulogu prema slabom protivniku, ali u borbi sa jakim partnerom, onaj koji je slab u tehnici, uvjek podlegne, pa ma onaj drugi bio i neraspoložen tog dana, kao što je bilo i sa »Hajdukom«, čija navala nije dala ono, što je navala jednog velikog kluba, koji aspirira na vodeća mjesta, morala da dade. Ranjavo mjesto njegova je navala, u kojoj samo braća Matošići mogu da igraju u prvom teamu, dok ostali u najboljem slučaju samo u rezervi. Mi smo već spmenuli da desno krilo mladi „Muja" dobro centrira i da je dosta brz i okretan, ali da je pred golom, osobito iz kose pozicije, upravo nemočan. Jučer pak nije bio ni brz ni staložen, tako da je vrlo malo lopti poslao svome triu. Tek kad se je probudio u II pol. na njegov pas dao je Matošić 2 gola. Desna spojka je također Ahilova peta „Hajduka", jer danas na tom mjestu igra jedan oldbojac, koji mnogo okljeva dok odapne koji šut, pa bio on sam pred loptom. U polju uopće igra slabo i jedino što mu valja, to je da 2 - 3 puta oštro i precizno puca u gol. On je u svojoj dugoj karijeri bio dosta blesiran, pa ga hvata trema kad se nađe pred loptom. Jasno je da on više ne bi smjeo da igra. Ako „Hajdukov" pomladak nije u stanju da dade desno krilo i dobru desnu spojku, mislimo da je za to najodgovorniji današnji trener, koji u 2 god. nije mogao da odgoji dobre igrače a imao je dosta juniora na raspoloženju. Dokle god Uprava „Hajduka" ne nabavi dobrog i energičnog trenera, kriza će uvjek vrebati njegov I team i ako se braća Matošići razbole, mi bismo željeli da znamo, ka će onda davati golove, bez kojih nema pobjede.

Kod »Splita« isto tako navala nije dobra iako je kompletna i još uvjek se osjeća otsustvo dobrog trenera i odličnog navalnog igrača „Zete" koji je izvrsno pucao u gol a dobro je tukao i slobodne udarce, iz kojih bi se lopta često našla u mreži. Osim njemu više nijednom drugom uavalnom igraču splitskih „crvenih" to ne ide nikako za rukom.

SPLIT A. D.

# Dr. Stojadinović je dobio do sada najveći broj srpskih glasova

Nar. posl. dr. Branko Kaluđerić dao je ovih dana jednu opširnu izjavu o prošlim izborima saradniku Jug. lista. On je među ostalim rekao da je hrvatsko pitanja ostalo nerješeno 10 g. radi toga što se dr. Maček ispričavao da u Beogradu nema jednog političara koji bi imao pravo da kao vođa Srba s njim pregovara.

Međutim da je taj prigovor poslije decembarskih izbora otpao jasno dokazuje dr. Kaluđerić ovim riječima:

— Jer nikada do danas nijedan političar ni vođa u Jugoslaviji nije na izborima dobio tako mnogo baš srpskih glasova kao što ih je dobio g. dr. Milan Stojadinović na ovim izborima od 11 decembra.

— Radikalna stranka s pok. Pašićem na čelu dobila je 1923 god. 562.213 glasova. Na izborima od 1925 god. je radikalna stranka sa pok. Nikolom Pašićem na čelu dostigla kulminaciju dobivši 1,040.492 glasa. Nakon smrti Pašićeve u 1926 dolazi kod radikala do rascjepa i opadanja tako, da su na izborima od 1927, koje je vodio pok. Velja Vukičević, radikali dobili samo 505.735 glasova, a radikalni disidenti t. zv. pašićevci 195.039.

— Na decembarskim izborima prošle godine dobio je g. dr. Milan Stajadinović 1.643.000 glasova. Ako se od toga odbije 300.000 slovenačkih i muslimanskih glasova, onda je jasno, da je g. dr. Stojadinović dobio više srpskih glasova nego što ih je ikada dobio pok. Nikola Pašić i radikalna stranka.

Ljevanje se dijelovi strojeva. Konstruiranje se ponude od troška.

STROJARSKA MEHANIČKA RADIONA i LJEVAONICA METALA

**S. Kordić**
Šibenik

**Radiona** za popravak svakovrsnih parnih strojeva, sisaljka, motora, automobila, branika, kompresora, turbina.
**Montaža** svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa motora na brodove, čamce itd.
**Autogeno varenje i rezanje željeza**

Tisak i vlasnik: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara direktor Hamilkar Vitaliani, Šibenik